

5) економічна система починає зворотний процес у разі досягнення межі складності та ієрархізації, тобто, розпад на більш прості системи, що відрізняються від початкових елементів;

б) структура економічної системи має певну пам'ять, а також обмежені можливості передбачення майбутнього стану;

7) економічні системи близькі до дисипативних структур і досить важко піддаються ефективному управлінню адміністративними методами.

Отже, синергетика дає можливість зрозуміти, що сталість виступає важливою умовою прогнозованості та планомірності розвитку економічного суб'єкта і, відповідно, можливістю управління нею.

Література:

1. Пригожин И. Самоорганизация в неравновесных системах: От диссипативных структур к упорядоченности через флуктуации. М.: Мир, 1979. 512 с.

2. Хакен Г. Синергетика. Иерархия неустойчивостей в самоорганизующихся системах и устройствах. М.: Мир, 1985. 423 с.

ВПЛИВ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СОЦІАЛЬНО–ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Левкіна Р.В., д.е.н. професор,

Левкін А.В., к.т.н, доцент,

Котко Я.М., к.е.н.,

Левкін Д.А., к.т.н., доцент,

Державний біотехнологічний університет

Соціально–економічний розвиток є багатоаспектним і взаємозалежним процесом трансформації економічних результатів підприємницької діяльності і функцій підприємств у формат соціального забезпечення. Підприємницькі структури різних організаційно-правових форм, на наш погляд, одночасно є визначальними суб'єктами соціально–економічного розвитку на місцевому і національному рівнях [1]. Аналіз їх діяльності на прикладі аграрної сфери дозволяє зробити висновок про такий розвиток у різних напрямках, оскільки трансформація суб'єкта підприємництва відбувається у тривалому періоді адаптації до змінних ринкових умов сьогодення [2].

Взаємозв'язок та взаємозалежність внутрішніх і зовнішніх процесів, що пов'язані із соціально–економічним розвитком, відбуваються в умовах постійних змін під впливом дії політико-правових, кон'юнктурних, економічних, соціальних, інформаційних та ін. факторів [3]. Для аграрних підприємств спрямованість результатів діяльності у напрямку розвитку сільської місцевості спонукає до розвитку територіальної громади і її соціальної інфраструктури. Розвиток підприємницьких структур, зростання їх доходів та орієнтація на місцевий ринок не може не впливати на вирішення соціальних потреб населення, що у результаті забезпечує їх соціально–

економічні інтереси і, у свою чергу, впливає власне на самі суб'єкти. Тобто саме соціально-економічна спрямованість підприємницької діяльності формує замкнене коло інтересів і бізнесу, і населення, а у сільській місцевості це проявляється із потроєною силою. Звісно, для активізації цього недостатньо лише простого бажання керівництва, головних спеціалістів чи керівників служб, повинен бути сформований соціально орієнтований мотиваційний механізм [2].

Відповідно наших досліджень, соціально-економічний розвиток суб'єктів аграрного підприємництва та показники їх результативності є комплексними і представляють собою інтегральний показник, що складається із комбінації соціального, економічного та екологічного ефектів. Практичним результатом соціально-економічного розвитку та каталізатором його ефективності для сільського населення залишається розвиток території, відновлення або розбудова інфраструктури, створення нових робочих місць. На національному рівні це означає вирішення проблеми зайнятості у сільських населених пунктах [4].

Слід зауважити, що соціальна орієнтація і формування мотиваційного механізму, його реалізація у дії для суб'єктів малого підприємництва і крупного бізнесу будуть суттєво відрізнятися. Так вище вказані ефекти для малих і середніх підприємств пояснюються певними перевагами: наближеністю до кінцевого споживача; мобільністю і швидкою адаптацією до зміни ринкової кон'юнктури; орієнтацією на потреби у нових товарах (послугах); гнучкістю організаційно-управлінської структури до запровадження будь-яких інновацій; високою оборотністю капіталу та спрощеною системою товаропросування [3]. Проте головним ми вважаємо все ж таки функціонування на задоволення потреб місцевого ринку і тісний зв'язок із реальними чи потенціальними споживачами. Останнє підтримується родинними зв'язками [2].

Гальмівними важелями соціально-економічного розвитку суб'єктів аграрного підприємництва є: обмеженість власних фінансів і необхідність залучення зовнішнього інвестування; низький рівень технічного оснащення виробничих процесів і дефіцит ресурсів; чутливість до коливань ринкової кон'юнктури та політичної ситуації в країні; високий рівень конкуренції крупного бізнесу; слабе позиціонування на місцевих ринках; порівняно високий рівень ризику [5]. На практиці виявляється, що більшість суб'єктів аграрного підприємництва не приймають участі у розбудові сільських територій і не інвестують власні кошти у соціальні та екологічні проекти, звертаючи увагу, насамперед, на рентабельність виробничо-збутової діяльності в умовах невизначеності і ймовірності ризиків. Так проявляється недалекоглядність управлінської ланки і відсутність концепції стратегічного розвитку на засадах сталості сільських територій [6].

Література:

1. Дюк А.А. Розвиток соціального підприємництва на селі / Зб. праць Міжнародної науково-практичної конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (27 листопада 2020 р.). - Харків: ДІСА ПЛЮС,

2020. - С. 45-46.

2. Левкіна Р.В., Котко Я.М. Соціальна орієнтація мотиваційного механізму суб'єктів аграрного бізнесу. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2018. Вип. 191. С. 51-59.

3. Левкіна Р.В. Формування організаційно-економічного механізму стабільного розвитку аграрних підприємств. *Технологический аудит и резервы производства. Экономические науки*. 2013. № 5/3 (13). С. 16-18.

4. Котко Я.М. Механізм управління розвитком підприємств-виробників продукції рослинництва. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. № 3. Том 5. С. 387 – 394.

5. Скоробогатова Н.Є. Проблеми розвитку підприємництва в реаліях української економіки. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2017. Вип. №4 (60). С. 119 – 124.

6. Добрава Н.В. Соціальне підприємництво. *Економічні інновації*. 2015. Вип. 59. С. 112-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecinn_2015_59_15 (дата звернення: 05.10.2021).

БЕЗРОБІТТЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА COVID-19

*Пушкар Т.А., к.е.н., доцент
Михайлова К.В.*

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Нові виробничі технології, нові практики ведення бізнесу та управлінські моделі, що виникли у зв'язку з впровадженням цифрових технологій та викликами сьогодення, трансформують структуру ринку праці та змінюють вимоги до професійним якостям та компетенціям працівників. В результаті цей ринок, як і економіка в цілому, отримує нові можливості для розвитку, але при цьому можуть виникати нові загрози та ризики, що стосуються працівників і роботодавців, і держави як регулятора ринку.

Нові технології неминуче ведуть до істотних змін у багатьох сферах існування. В даний час широко обговорюється проблема вивільнення працівників із різних сфер економічної діяльності з допомогою використання цифрових технологій.

Для наочності розглянемо динаміку безробіття в Україні за 2000-2021 роки (рис. 1).

Впровадження передових досягнень науки викликає природне скорочення необхідної кількості працівників на виробничій ділянці через підвищення продуктивності праці, що призводить до чергового парадоксу: науково-технічний прогрес здатний викликати стрімке скорочення робочих місць, але не здатний забезпечити можливість позитивної соціалізації людських ресурсів, що звільняються від рутинного виробництва.